

■ *Biblioteca ESADE: procés d'informatització*

per Ma. Francisca Buxó Bosch

La Biblioteca ESADE és una biblioteca especialitzada, que té com a únic objectiu ser el suport de la docència. Dotada de mitjans suficients, sempre vol estar al dia, no tan sols pel que fa als fons, sinó també en la seva gestió. Per tant, véiem molt clar que l'única manera de poder donar un servei millor i emprar i gestionar més eficientment els recursos existents era la informatització.

La informàtica encara és molt cara i només es justifica si es guanya en rapidesa, productivitat, eficàcia i fiabilitat enfront d'una gestió manual, o bé si la informàtica permet fer allò que és impossible manualment.

El primer pas va ser la celebració d'unes quantes reunions periòdiques de bibliotecàries i informàtics de l'Escola, amb qui sempre vam estar en contacte per definir les nostres necessitats i els objectius, com també per intercanviar impressions sobre els paquets que vam examinar.

■ OBJECTIUS

Els nostres objectius eren poder aconseguir millores en la gestió interna i en els serveis a l'usuari.

Gestió interna:

Adquisicions.	Control pressupostari. Realització i seguiment de la comanda. Poder donar informació al professor sobre l'estat de les seves comandes.
Catalogació.	Catalogació directa. Format MARC per poder intercanviar la informació.
Publicacions periòdiques.	Control de les publicacions i seguiment. Reclamacions. Control de tramesa a enquadrernar.

Serveis a l'usuari:

Préstec Control ràpid del préstec. Reclamacions, devolucions, renovacions. Reserves de llibres.

Recuperació

de la informació Un cop enllestit un thesaurus especialitzat de ciències empresarials, elecció d'un sistema de consulta fàcil i ràpida. Recerca per diversos conceptes (autor, títol, col·lecció, classificació, ISBN, etc.), recerca booleana, possibilitat de truncaments.

■ PROCEDIMENT

En un principi es va pensar en el desenvolupament d'un programa al CPD (Centre de Procés de Dades) de l'Escola, però es va descartar per les raons següents:

- Portar-lo a terme requeria importants recursos d'anàlisi i programació.
- Comportava un temps addicional al requerit per tenir tots els mòduls en funcionament, i la suma superava molt el termini d'expectativa implícit.

- El fet que moltes escoles els estan comercialitzant feia pensar que el cost de desenvolupament podia resultar molt alt i es buscava amortitzar-lo.

Es va decidir seleccionar i adquirir un paquet de claus en mà, perquè:

- Hi ha un gran nombre de paquets comercialitzats, cosa que assegura una selecció.

- El llarg període de temps d'implantació requerit fa atractiu escurçar, si més no, el temps de desenvolupament.

- Amb un paquet comercial es tenen assegurades millores i actualitzacions i l'intercanvi d'experiències amb altres instal·lacions.

■ CRITERIS DE SELECCIÓ

Per seleccionar els paquets, vam arribar als acords següents:

- Elegir un paquet estàndard.

- Adoptar un sistema integrat amb els mòduls d'adquisicions, catalogació, publicacions periòdiques, préstec i recuperació.

- Emprar el format MARC per poder intercanviar la informació.

- Fer una instal·lació exclusiva per a la Biblioteca.

- Utilitzar un *hardware* i un *software* per a biblioteques petites que es pogués traslladar a equips més grans amb el mateix programa, tenint en compte la classificació dels paquets pel volum i la superfície de la biblioteca (tant pel nombre de volums, com pel nombre de terminals per a usuaris externs).

— Tenir en compte el preu del *hardware* + *software* + manteniment. La inversió inicial, com també els costos de manteniment, representa un criteri decisor, sense considerar que alguns proveïdors puguin presentar ofertes molt atractives.

Amb aquests objectius i criteris de selecció van començar les visites per tal d'analitzar els sistemes que ja funcionaven o es començaven a comercialitzar.

Per a l'eliminació o selecció dels paquets, ens va ajudar molt la utilització de taules comparatives i llistes de funcions d'acord amb els nostres criteris de selecció.

■ SISTEMES QUE ES VAN ANALITZAR

Aquest procés va començar l'any 1987, per aquesta raó alguns comentaris dels diferents paquets que vam examinar ja no són vàlids.

MDUP. Desenvolupat pel Centre de Càlcul de la Universitat Politècnica de Catalunya, versió per a microordinador. Programat en llenguatge C. Només funcionaven els mòduls de catalogació i consulta, els de préstec i adquisicions s'havia previst finalitzar-los en el termini d'un any.

Aspecte decisor: el paquet era incomplet, i la finalització, incerta.

CATDOC. Desenvolupat per CENTRISA. El paquet utilitza el *software* documental BASIS. No empra el format MARC, es consulta en format ISBD. Només hi havia disponible el mòdul de catalogació. Estava previst un mòdul de conversió de format UKMARC a ISBD i viceversa.

Aspecte decisor: no utilitza el format MARC.

NABIL. Distribuït a Espanya per IMD, que també distribueix el paquet documental TEXTO. El paquet està dissenyat per a ser utilitzat amb un microordinador o amb una xarxa de microordinadors. Disposa de tots els mòduls, però fa algunes funcions massa simplificades.

Aspecte decisor: no utilitza el format MARC.

DOBIS/LIBIS. Distribuït per IBM. Disposa de tots els mòduls, és un paquet molt complet que considera totes les funcions d'una biblioteca. Està dissenyat per a grans biblioteques i xarxa de biblioteques. Necessita elevats requeriments de *software* i empra el format MARC alemany.

Aspectes decisoris: el paquet va ser dissenyat per a grans biblioteques i necessita una inversió important en *hardware*.

GEAC. Desenvolupat i distribuït per GEAC. Disposa de tots els mòduls i s'utilitza molt a Gran Bretanya. Empra el format MARC. El paquet ha d'usar forçosament un ordinador de la marca GEAC, per tant el *software* està lligat al *hardware*.

Aspectes decisoris: el distribuïdor de GEAC recomana el seu paquet només per a biblioteques amb més de 100.000 títols.

INLEX. Desenvolupat i distribuït per INLEX. No hi ha cap instal·lació a Europa. Només disposa dels mòduls de catalogació, consulta i circulació. No-

té la recerca booleana. Disseny modern, còmode de manejar. Té interfície amb CD-ROM. Utilitza el format MARC i ordinadors Hewlett Packard.

Aspectes decisoris: no hi ha cap instal·lació a Europa, no té recerca booleana, no té tots els mòduls desenvolupats.

SABINI. Desenvolupat i distribuït per SABINI, Automatització de Biblioteques. Disposa de tots els mòduls, llevat del de publicacions periòdiques, que està a punt d'aparèixer. Està desenvolupat amb el sistema operatiu PICK, cosa que permet transportar-lo amb facilitat i ser independent de l'ordinador. Empra el format IBERMARC, però considera la possibilitat d'adoptar el format CATMARC. Aspecte decisorí: actualment empra el format IBERMARC.

HELECON. Desenvolupat per la Helsinki Schools of Economics. Disposa de tots els mòduls. No utilitza el format MARC. Integra en la consulta els llibres i les publicacions periòdiques. La font d'informació de les publicacions periòdiques és el SCIMP. No hi ha instal·lacions a Espanya i està poc estés fora de Finlàndia. Només funciona amb ordinadors Hewlett Packard de la sèrie 3000.

Aspectes decisoris: no utilitza el format MARC i l'assistència és a Finlàndia.

MICRO LIBRARY SYSTEM (Sydney). Desenvolupat per Sidney Ltd. Disposa de tots els mòduls. Funciona en microordinadors. Els usuaris es troben bàsicament a Gran Bretanya i als Estats Units. Catalogació molt limitada. Incorpora una interfície per a format MARC. No hi ha instal·lacions a Espanya. Aspecte decisorí: la catalogació no cobreix les característiques que requereix la nostra biblioteca.

■ ELECCIÓ DEL PROGRAMA

La nostra decisió es va decantar pel programa SABINI, sistema integrat amb els mòduls següents: adquisicions, usuaris, catalogació, thesaurus i autoritats, recuperació, préstec.

És un sistema per a biblioteques petites i grans, multiusuari i tutorial. La nostra instal·lació va ser la primera a Catalunya.

El format IBERMARC va ser el punt conflictiu de la decisió, però tenint en compte que la nostra biblioteca és especialitzada vam pensar que la catalogació en IBERMARC era suficient, sempre amb la possibilitat de convertir-la en CATMARC.

Quan es va haver decidit el programa, es va planificar la posada en funcionament dels mòduls.

■ POSADA EN FUNCIONAMENT

Es va decidir de catalogar les noves adquisicions amb el nou sistema, i re-

convertir els fons catalogats manualment; per a això calgué contractar personal addicional per tal d'agilitzar l'entrada de dades a l'ordinador.

Al principi es van contractar 3 bibliotecàries només per a la reconversió. Per ajudar a aquesta recatalogació, vam utilitzar durant un any els serveis d'OCLC (Online Computer Library Center) i així vam recuperar la catalogació retrospectiva. Vam rebre les cintes amb els registres sol·licitats i actualment estan en procés de modificació alguns camps, com ara els descriptors del thesaurus, la classificació, la signatura topogràfica, etc.

Tot el personal bibliotecari assistí a un curs de formació en el sistema SABINI de 15 dies de durada.

El primer pas en la implantació del sistema consistí a introduir el thesaurus en el mòdul de thesaurus i autoritats. Un cop introduït vam començar amb el mòdul de catalogació.

Tot seguit, el mòdul de recuperació, tot i que encara no és a l'abast de l'usuari, sinó tan sols dels professors, els quals també ens poden sol·licitar llistes de les diferents matèries.

Uns mesos després, es va posar en funcionament un mòdul d'adquisicions. Prèviament, s'havien introduït els professors en el mòdul d'usuaris, com a sol·licitants de la compra de llibres.

Per a aquest curs és previst de posar en funcionament el mòdul de préstec, que es pot complementar amb la utilització d'etiquetes amb codi de barres, llapis òptic o qualsevol altre sistema de lectura ràpida. S'introduiran en el mòdul d'usuaris els diferents sol·licitants que vulguin utilitzar el servei de préstec.

A finals d'aquest any, SABINI comercialitzarà el mòdul de publicacions periòdiques, que immediatament posarem en funcionament.

Actualment, les funcions del personal bibliotecari encarregat de la informatització es distribueixen de la manera següent:

- 2 bibliotecàries per reconvertir el fons antic i connectar amb OCLC;
- 1 bibliotecària per catalogar novetats;
- 1 bibliotecària per catalogar les publicacions d'organismes internacionals;
- 1 bibliotecària per a les adquisicions.